

Кафедра іноземних мов природничих факультетів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Хмарський В.М.

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Латинська мова

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізації:

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - іспанська

Факультет романо - германської філології

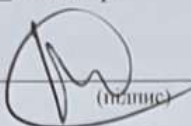
Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Латинська мова».

Розробник: Миронова Л.А., ст. викладач кафедри іноземних мов природничих факультетів.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов природничих факультетів

Протокол № 2 від "07" вересня 2020 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Неклесова В.Ю.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 2 від "7" вересня 2020 р.

Голова НМК

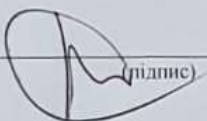

(підпис)

(Телецька Т.В.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від "30" серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Неклесова В.Ю.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____
(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 залікових модулів – 1 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>03</u> «Гуманітарні науки» Спеціальність <u>035</u> «Філологія» Спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша-англійська; 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька; 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - іспанська Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	3-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	2-й
		<i>Практичні</i>	
		36 год.	12 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		54 год.	78 год.
		Форма підсумкового контролю: іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: практичне оволодіння латинською мовою в обсязі тих граматичних та лексичних тем, які входять до програми першого курсу факультету романо-германської філології, де латинська мова вивчається як спеціальна лінгвістична дисципліна. Засвоєння системи латинської мови у співставленні з системою рідної мови та іноземної мови, яка вивчається здобувачем освіти.

Завдання:

- сформувати фахові компетентності для забезпечення використання мови в професійному середовищі;
- навчити працювати зі словником та новою лексикою, розпізнавати форми слів;
- розуміти, вміти перекладати латинські речення, тексти середньої складності, які, передусім, стосуються спеціальності;
- ознайомитися з ефективними стратегіями самостійної роботи для засвоєння матеріалу латинської мови у вищій школі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

-загальних (ЗК):

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним;

ЗК05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями;

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Програмні результати навчання:

ПР 03. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фонетика та основи латинської морфології.

Тема 1. Фонетика латинської мови.

Латинський алфавіт. Правила читання голосних, приголосних та буквосполучень. Довгота та короткість складів. Правила постановки наголосу. Особливості постановки наголосу у деяких словах.

Тема 2. Іменник в системі мови. Іменники I відміни.

Загальна характеристика іменника. Запис іменників у словнику.
Перша відміна іменників.

Прийменники. Особливості їх вживання. Роль прийменників у реченні.

Тема 3. Розряди латинських займенників.

Pronomina personalia. Особливості вживання особових займенників. Pronomen reflexivum. Pronomina demonstrativa. Функції вказівних займенників у реченні. Особливості відмінювання особових, зворотнього та вказівних займенників.

Тема 4. Друга відміна іменників.

Основні ознаки іменників II відміни, винятки щодо роду.

Особливості відмінювання іменників II відміни.

Тема 5. Прикметники першої групи.

Прикметники I та II відмін. Узгодження прикметників з іменниками.

Тема 6. Іменники третьої відміни.

Основні ознаки іменників III відміни. Групи іменників III відміни. Характерні закінчення іменників третьої відміни. Винятки у відмінюванні іменників III відміни.

Тема 7. Прикметники III відміни.

Класифікація та відмінювання прикметників III відміни. Узгодження прикметників III відміни з іменниками.

Тема 8. Ступені порівняння прикметників.

Утворення вищого й найвищого ступенів порівняння прикметників.

Особливості утворення ступенів порівняння прикметників..

Тема 9. Четверта та п'ята відміни іменників.

Основні ознаки іменників четвертої та п'ятої відмін. Деякі способи утворення іменників IV відміни. Особливості відмінювання іменників V відміни.

Змістовий модуль 2. Граматика у системі дієслова.

Тема 1. Загальна характеристика дієслова.

Граматичні категорії дієслова. Розподіл дієслів на 4 дієвідміни. Запис дієслів у словнику. Визначення основи теперішнього часу.

Тема 2. Чотири основні форми латинського дієслова.

Визначення основ теперішнього та минулого часів, основи супіна. Основні види перфекта.

Тема 3. Часи системи інфекта.

Утворення Praesens indicativi activi. Особливості відмінювання дієслова sum, esse в теперішньому часі. Синтаксис простого речення.

Тема 4. Три способи латинських дієслів.

Modus imperativus. Особливості утворення заперечної форми наказового способу. Наказовий спосіб майбутнього часу. Синтаксичні функції інфінітива.

Тема 5. Пасивний стан дієслів.

Утворення Praesens indicativi passivi. Інфінітив теперішнього часу пасивного стану. Вживання відмінків при дієсловах у пасивному стані.

Тема 6. Форми минулого часу недоконаного виду.

Утворення Imperfectum indicativi activi et passivi. Способи перекладу пасивного стану рідною мовою.

Тема 7. Характеристика форм майбутнього часу недоконаного виду.

Утворення Futurum I indicativi activi et passivi. Варіанти перекладу дієслів, які вживаються у Futurum I.

Тема 8. Міжнародний студентський гімн “Gaudeamus”.

Читання, переклад гімну студентів “Gaudeamus”. Граматичний аналіз форм слів міжнародного гімну. Історія написання та літературні варіанти перекладу гімну різними мовами.

Тема 9. Лінгвістичне та соціокультурне значення латинських паремій.

Найуживаніші латинські прислів'я. Вивчити напам'ять 70 латинських прислів'їв.

Релігійні тексти: гімни, молитви (Pater noster, Ave Maria, Credo та інші).

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього го	У тому числі				Усього го	У тому числі			
		л	п/с	лаб	сп		л	п/с	лаб	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Фонетика та основи латинської морфології.										
Тема 1. Фонетика латинської мови.	6		2		4	5		1		4
Тема 2. Іменник в системі мови. Іменники I відміни.	4		2		2	2		1		4
Тема 3. Розряди латинських займенників.	4		2		2	5				4
Тема 4. Друга відміна іменників.	4		2		2	2		1		4
Тема 5. Прикметники першої групи.	4		2		2	4				4
Тема 6. Іменники третьої відміни.	6		2		4	2		1		4
Тема 7. Прикметники III відміни.	4		2		2	5		1		4

Тема 8. Ступені порівняння прикметників.	6		2		4	4				4
Тема 9. Четверта та п'ята відміни іменників.	4		2		2	3		1		4
Разом за змістовим модулем 1	42		18		24	42		6		36
Змістовий модуль 2. Грамматика у системі дієслова.										
Тема 1. Загальна характеристика дієслова.	6		2		4	5		1		4
Тема 2. Чотири основні форми латинського дієслова.	6		2		4	4				4
Тема 3. Часи системи інфекта.	6		2		4	5		1		4
Тема 4. Три способи латинських дієслів.	4		2		2	6				6
Тема 5. Пасивний стан дієслів.	6		2		4	5		1		4
Тема 6. Форми минулого часу недоконаного виду.	4		2		2	5		1		4
Тема 7. Характеристика форм майбутнього часу недоконаного виду.	4		2		2	5		1		4
Тема 8. Міжнародний студентський гімн "Gaudeamus".	6		2		4	7		1		6
Тема 9. Лінгвістичне та соціокультурне значення латинських паремій.	6		2		4	6				6
Разом за змістовим модулем 2	48		18		30	48		6		42
Разом	90		36		54	90		12		78

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Латинський алфавіт. Правила читання голосних, приголосних та буквосполучень.	2	1
2.	Загальна характеристика іменника. Запис іменників у словнику. Перша відміна іменників.	2	1
3.	Pronomina personalia. Особливості вживання особових займенників. Pronomen reflexivum. Pronomina demonstrativa.	2	
4.	Основні ознаки іменників II відміни, винятки щодо роду.	2	1
5.	Прикметники I та II відмін.	2	
6.	Основні ознаки іменників III відміни. Групи іменників III відміни. Характерні закінчення іменників третьої відміни.	2	1
7.	Класифікація та відмінювання прикметників III відміни.	2	1
8.	Утворення вищого й найвищого ступенів порівняння прикметників.	2	
9.	Основні ознаки іменників четвертої та п'ятої відмін.	2	1
10.	Граматичні категорії дієслова. Розподіл дієслів на 4 дієвідміни.	2	1
11.	Визначення основ теперішнього та минулого часів, основи супіна.	2	
12.	Утворення Praesens indicativi activi.	2	1
13.	Modus imperativus. Особливості утворення заперечної форми наказового способу.	2	
14.	Утворення Praesens indicativi passivi.	2	1
15.	Утворення Imperfectum indicativi activi et passivi.	2	1
16.	Утворення Futurum I indicativi activi et passivi. Читання, переклад гімну студентів "Gaudeamus".	2	1
17.	Граматичний аналіз форм слів міжнародного гімну.	2	1
18.	Найуживаніші латинські прислів'я. Вивчити напам'ять 70 латинських прислів'їв.	2	
Разом		36	12

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Довгота та короткість складів. Правила постановки наголосу. Особливості постановки наголосу у деяких словах.	4	4
2.	Прийменники. Особливості їх вживання. Роль прийменників у реченні.	2	4
3.	Функції вказівних займенників у реченні. Особливості відмінювання особових, зворотнього та вказівних займенників. Особливості відмінювання іменників II відміни.	2	4
4.	Узгодження прикметників з іменниками.	2	4
5.	Винятки у відмінюванні іменників III відміни.	2	4
6.	Узгодження прикметників III відміни з іменниками.	4	4
7.	Особливості утворення ступенів порівняння прикметників.	2	4
8.	Деякі способи утворення іменників IV відміни.	4	4
9.	Особливості відмінювання іменників V відміни.	2	4
10.	Запис дієслів у словнику. Визначення основи теперішнього часу.	4	4
11.	Основні види перфекта.	4	4
12.	Особливості відмінювання дієслова sum, esse в теперішньому часі. Синтаксис простого речення.	4	4
13.	Наказовий спосіб майбутнього часу. Синтаксичні функції інфінітива.	2	6
14.	Способи перекладу пасивного стану рідною мовою.	4	4
15.	Інфінітив теперішнього часу пасивного стану. Вживання відмінків при дієсловах у пасивному стані.	2	4
16.	Варіанти перекладу дієслів, які вживаються у Futurum I.	2	4
17.	Граматичний аналіз форм слів міжнародного гімну. Історія написання та літературні варіанти перекладу гімну різними мовами.	4	6
18.	Релігійні тексти: гімни, молитви (Pater noster, Ave Maria, Credo та інші).	4	6
	Разом	54	78

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

ІНДЗ навчальним планом не передбачене.

10. Методи навчання

Словесні: розповідь, пояснення, бесіда, диспут, навчальна дискусія (обмін думками), консультації.

Наочні: ілюстрація, демонстрація, презентація результатів досліджень.

Практичні: вправи, тренувальні вправи, аналіз та переклад текстів, мозковий штурм, ситуаційне навчання.

11. Методи контролю

Поточний і періодичний контроль: усне опитування, контрольні роботи, тестування, метод самоконтролю, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: усний іспит з урахуванням результатів поточного контролю та підготовка доповіді (реферату, презентації) за бажанням здобувача з метою підвищення результату оцінювання.

Критерії оцінювання

Відмінно (90-100 балів) – Здобувач вільно володіє понятійним апаратом, правильно застосовує здобуті теоретичні та практичні знання під час роботи, здатний систематизувати та класифікувати матеріал для самостійного наукового дослідження, вміє виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою.

Добре (74-89 балів) – Здобувач уміє застосовувати програмний матеріал, використовує основні знання з навчальної дисципліни, але порушує логіку відповіді, під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Задовільно (60-73 балів) – Здобувач орієнтується в термінології, формулює

узагальнено правила та дефініції. Має прогалини в теоретичних та практичних знаннях. Допускає низку грубих логічних та фактичних помилок. Відповідь не чітка, порушується логіка висловлювання думки, не наводяться вдалі приклади.

Незадовільно (35-59 балів) – Здобувач має фрагментарні знання. Не має теоретичних та практичних знань з дисципліни, не наводить жодного прикладу.

Незадовільно (1-34 балів) –Здобувач повністю не засвоїв навчальний матеріал з курсу, не володіє як теоретичним, так і практичним матеріалом.

12. Питання для підсумкового контролю.

1. Латинський алфавіт та буквосполучення .
2. Правила складоподілу і наголосу. Довгота та короткість складів.
3. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок, відміна.
4. Словникова форма іменника. Запис іменників у словнику.
5. I відміна іменників. Парадигма відмінювання.
6. II відміна іменників. Особливості відмінювання.
7. III відміна іменників. Групи іменників. Їх відмінювання.
8. IV відміна іменників. Відмінкові закінчення іменників.
9. V відміна іменників. Словосполучення з *res*.
10. Прикметники I-II відмін. Їх узгодження з іменниками.
11. Прикметники III відміни. Особливості відмінювання прикметників.
12. Ступені порівняння прикметників. Винятки з правил утворення ступенів порівняння.
13. Розряди займенників. Їх вживання та відмінювання.
14. Загальна характеристика дієслова.
15. Утворення *Praesens indicativi activi et passivi*.
16. Утворення *Imperfectum indicativi activi et passivi*.
17. *Futurum I ind. activi et passivi*, особливості утворення для чотирьох дієвідмін.
18. Наказовий спосіб. Заперечні форми наказового способу.

19. Поділ дієслів на дієвідміни. Категорії дієслова.

20. Вживання відмінків при дієсловах у пасивному стані.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль		Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
45	45	10	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Миронова Л.А., Григораш В.С. Методичні вказівки до курсу «Латинська мова» для студентів I курсу спеціальності 035 «Філологія» першого (бакалаврського) рівня денної форми навчання/ Л. А. Миронова, В.С. Григораш. – Одеса: Печать, 2019. – с. 33.
2. Миронова Л.А., Григораш В.С. Методичні рекомендації до курсу "Латинська мова" для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра спеціальності 035 "Філологія" / Л. А. Миронова, В. С. Григораш. – Одеса : Побута М. І., 2020. – 35 с.

15. Рекомендована література

Основна

1. Гуменюк Ж. Г. Латинська мова : навч. посіб. для студ. гуманіт. фак. / Ж. Г. Гуменюк, Т. В. Сторчова; Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – 3-тє вид. перероб. – Київ : Кондор, 2011. – 339 с.
2. Литвинов В. Д. Латинська мова: Підручник / В. Д. Литвинов, Л. П. Скорина. – Київ: Вища школа, 1990. – 247 с.
3. Ревак Н.Г. Латинська мова (для неспеціальних факультетів) / Н. Г. Ревак, В. Т. Сулим; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 439 с. :

Додаткова

1. Звонська Л. Л. Латинська мова: Підруч. для студ. від-нь класич. філології та ін. філол. спец. вищ. закл. освіти / Л. Л. Звонська, В. М. Шовковий. – Київ: Книга, 2003. – 528 с.
3. Оленич Р.М. Латинська мова : підручник для студ. фак. інозем. філології вузів / Р. М. Оленич. – 2-ге вид., випр. – Львів : Світ, 2001. – 350 с.

3. Оленич Р. М., Оленич І.Р., Чернюх Б. В. Латинська мова: Навч.посібн. / Р.М. Оленич, І.Р.,Оленич, Б. В.Чернюх .. -Вид.2-ге, виправл. і доповн.-Львів: Світ, 2008. – 472с.

16. Електронні інформаційні ресурси

1. <https://www.latinpro.info/index.php>
2. <http://linguaeterna.com/>
3. <https://linguapedia.info/uk/movi/latyn.html>
4. <https://lingualatina.at.ua/>